

њани већ давно били под оружјем када је плануо општенародни устанак у Босни и осталој Херцеговини, крајем августа 1941. У сваком случају, и подаци са партизанске стране показују да је било разлога да Италијани објаве проглас да се народ поврати из борбе и из партизанских одреда својим кућама. Значи, заиста се радило о покрету народа против окупатора и усташа, који су координирали и водили комунисти, иако је без икакве сумње народ без „политичке ознаке“ активно учествовао у борбама, па чак можда и није био довољно обавештен о политичкој припадности свих својих руководилаца у покрету. За расправљање у овом напису је основно да се утврди утицај Црне Горе, који је несумњив и који стварно не уклањају ни сачувани документи Народноослободилачког покрета.

Б. Храбак

ОДАКЛЕ СУ БИЛИ ПОРИЈЕКЛОМ „MISTRI GOGHE“

У Зборнику извјештаја о истраживањима Боке Которске (Споменик СП САН 1953) у чланку проф. инж. В. Ђуровића „О конструкцијама кућа од XVI в. до краја XIX в. у Которском Заливу и њиховим градитељима“ каже се, да су сви зидари ових кућа били само домаћи људи, те се спомињу поименице, али главни зидари, који су били запослени при градњи нове жупске цркве на Прчању били су тзв. „mistri goghe“ из Пераста и Жвиња (села наспрам Херцегновог). Ко су ти гоге, аутор каже, да усмена предаја не зна.

Међутим, нама је успјело да пронађемо у архивским списима у Херцегновоме неколико података о овим мајсторима, из којих се види и њихово поријекло.

Тако у једном документу г. 1773 налазимо, да су код капетана Глигора Павковића из Херцегновога радили зидарски мајстори на некој његовој згради и да је том приподом дошло међу њима и послодавцем до спора. Ради наплате трошкова вјештачења и отштете за неуредно извршену градњу суд је послао свог „пандура“, да овим мајсторима уручи позив. Пандур је отишао у Бијелу, гдје су се ови мајстори били запослили на градњи магазина Бојка Злоковића. Ту је нашао „прота“ Митра Гогу Арбанаса, зидарског мајстора (il proto Mitar Goga Albanese, mistro muratore), чији су другови били: Тодор, Перо и други Тодор. Они су радили и на цркви св. Петра у Бијелој, али пошто у Бијелој постоји и православна и римокатоличка црква св. Петра, не зна се на којој се од ове двије цркве тада радило.

Из предњег, дакле, проистиче, да су споменути зидарски мајстори били поријеклом из Албаније, али су то, свакако, како

се види по именима, били наши људи. Они, или њихови преци, доселили су из Арбаније у Боку, гдје су у XVIII в. радили на многобројним кућама и раскошним палатама и црквама, које су се тада у Боки оградили. Гоге се спомињу и при градњи цркве св. Петра у Риму (в. Шематизам правосл. епархије бококоторске итд. за год. 1912, стр. 39).

И данас још неке породице у Боки имају надимак „Гога“, чији су преци, вјероватно као зидари, дошли из Арбаније у Боку.

Петар Д. Шеровић